

Benelux เดินหน้าลดอุปสรรคการทำธุรกิจข้ามพรมแดน เสริมประสิทธิภาพตลาดเดียวของยุโรป

เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก เดินหน้าความร่วมมือเพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจข้ามพรมแดน โดยมุ่งแก้ปัญหาด้านขั้นตอนทางปกครอง ระบบข้อมูล การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ E-commerce และการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากตลาดเดียวของสหภาพยุโรป (EU Single Market) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกัน Benelux ยังมีบทบาทเป็นพื้นที่ทดลองแนวทางใหม่ที่อาจนำไปต่อยอดในระดับสหภาพยุโรป

ประเด็นดังกล่าวได้รับการหารือในการประชุมระดับผู้อำนวยการใหญ่ด้านเศรษฐกิจของสามประเทศ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2569 ภายใต้การเป็นประธาน Benelux ของเนเธอร์แลนด์ในปี โดยที่ประชุมให้ความสำคัญกับการลดภาระที่ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ยังคงเผชิญเมื่อต้องดำเนินกิจกรรมในประเทศเพื่อนบ้าน แม้เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์กจะอยู่ภายใต้ EU Single Market ซึ่งเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน และบุคคลอย่างเสรีแล้วก็ตาม ความแตกต่างของระบบและขั้นตอนในทางปฏิบัติยังคงเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจข้ามประเทศ

หนึ่งในโครงการที่เริ่มทดลองแล้ว คือ Benelux Business Wallet ซึ่งอยู่ในขั้น Proof of Concept เพื่อศึกษาการนำข้อมูลบริษัทที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานทางการมาใช้ในรูปแบบดิจิทัล โดยเริ่มจากการประยุกต์ใช้กับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ปัจจุบันบริษัทที่ต้องการเข้าร่วมประมูล โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน อาจต้องจัดเตรียมและยื่นหลักฐานเกี่ยวกับบริษัทหลายรายการซ้ำในการประมูลแต่ละครั้ง แนวคิด Business Wallet จึงมุ่งให้ข้อมูลที่ได้รับการยืนยันแล้วสามารถจัดเก็บและนำกลับมาใช้ได้อย่างปลอดภัย ช่วยลดการยื่นเอกสารซ้ำและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

ผลจากการทดลองจะนำไปแลกเปลี่ยนกับ European Commission เพื่อประกอบการพัฒนา European Business Wallet ในระดับ EU ต่อไป สะท้อนแนวทางของ Benelux ที่ใช้ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและภูมิศาสตร์ของสามประเทศเป็นพื้นที่ทดลองระบบข้ามพรมแดน ก่อนนำประสบการณ์ที่ได้ไปประกอบการพัฒนานโยบายในระดับยุโรป

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นหนึ่งในตลาดที่ Benelux ให้ความสำคัญ เนื่องจากมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง โดยในระดับ EU มีมูลค่าประมาณ 2 ล้านล้านยูโรต่อปี หรือเกือบร้อยละ 14 ของ GDP ขณะที่ในประเทศ Benelux การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 13-20 ของ GDP ของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ต้องการเข้าร่วมประมูลข้ามพรมแดนยังอาจเผชิญความแตกต่างด้านขั้นตอน เอกสาร และระบบข้อมูล Benelux จึงอยู่ระหว่างศึกษาแนวทางเพิ่มความสอดคล้องและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสามประเทศ รวมถึงการเพิ่มโอกาสให้ SMEs เข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างของประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวกขึ้น

อีกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาคค้าปลีกโดยตรง คือ Territorial Supply Constraints (TSCs) หรือข้อจำกัดด้านการจัดหาสินค้าตามพื้นที่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อผู้ผลิตหรือซัพพลายเออร์กำหนดเงื่อนไขที่จำกัดความสามารถของผู้ค้าปลีกในการจัดซื้อสินค้าจากประเทศสมาชิก EU อื่น แม้จะสามารถซื้อสินค้าเดียวกันในราคาและเงื่อนไขที่เหมาะสมกว่าได้ ส่งผลให้ผู้ค้าปลีกไม่สามารถใช้ประโยชน์จากตลาดเดียวในการจัดหาสินค้าได้อย่างเต็มที่ และอาจมีส่วนทำให้ต้นทุนหรือราคาสินค้าแตกต่างกันระหว่างประเทศ

Benelux ได้ผลักดันให้ European Commission ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ EU Single Market Strategy ได้ระบุ Territorial Supply Constraints เป็นหนึ่งในอุปสรรคต่อการทำงานของตลาดเดียวที่ควรได้รับการแก้ไข ทั้งนี้ การพิจารณามาตรการในระดับ EU ยังอยู่ในกระบวนการนโยบาย จึงต้องติดตามรูปแบบและขอบเขตของมาตรการที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ด้าน E-commerce สามประเทศให้ความสำคัญกับสินค้ามูลค่าต่ำที่ส่งตรงจากประเทศนอก EU เข้าสู่ตลาดยุโรปจำนวนมาก โดยเฉพาะประเด็นความปลอดภัยและมาตรฐานสินค้า การกำกับดูแลตลาด ความยั่งยืน และการแข่งขันที่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจภายใต้กฎของ EU แผนงาน Benelux ปี 2569 จึงให้ความสำคัญกับการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การตรวจสอบสินค้าและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการนำสินค้าที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดออกจากตลาดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควบคู่กับการติดตามการปรับปรุงระบบศุลกากรของ EU

นอกจากการค้าและการดำเนินธุรกิจแล้ว Benelux ยังให้ความสำคัญกับการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดน เนื่องจากพื้นที่ Benelux และประเทศเพื่อนบ้านมีแรงงานที่เดินทางข้ามประเทศเพื่อทำงานร่วมกันมากกว่า 400,000 คน หรือประมาณร้อยละ 23 ของแรงงานข้ามพรมแดนทั้งหมดใน EU ความแตกต่างของกระบวนการรับรองคุณสมบัติและวิชาชีพจึงยังเป็นอุปสรรคสำหรับทั้งแรงงานและนายจ้าง สามประเทศเสนอให้ EU พัฒนาระบบการรับรองคุณสมบัติให้รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นดิจิทัลมากขึ้น รวมถึงสนับสนุนการใช้ข้อมูลวุฒิการศึกษาที่สามารถตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ความเคลื่อนไหวครั้งนี้จึงไม่ได้เป็นการจัดตั้งเขตการค้าเสรีหรือเปิดตลาดใหม่ระหว่างสามประเทศ เนื่องจากเบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์กเป็นส่วนหนึ่งของ EU Single Market อยู่แล้ว แต่เป็นความพยายามลดข้อจำกัดที่ยังเกิดขึ้นในการดำเนินงานจริง ตั้งแต่การยื่นเอกสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล การเข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การจัดหาสินค้าข้ามประเทศ ไปจนถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดย Benelux ต้องการนำประสบการณ์จากการแก้ปัญหาในระดับภูมิภาคไปสนับสนุนการปรับปรุงตลาดเดียวของ EU ในวงกว้าง

บทวิเคราะห์และความเห็น สคต.

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนแปลงกฎหรือเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าจากไทยเข้าสู่ EU โดยตรง สินค้าไทยยังคงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านศุลกากร มาตรฐานสินค้า ความปลอดภัยอาหาร และกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจภายใน Benelux อาจเอื้อต่อการดำเนินงานของผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย และคู่ค้าที่ทำตลาดครอบคลุมมากกว่าหนึ่งประเทศ โดยเฉพาะการบริหารข้อมูล การจัดซื้อและการกระจายสินค้าข้ามพรมแดน

ผู้ส่งออกไทยจึงควรพิจารณาตลาด Benelux ทั้งในระดับรายประเทศและในฐานะตลาดที่มีห่วงโซ่การค้าเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะการเลือกผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่ายในเนเธอร์แลนด์และเบลเยียมที่มีเครือข่ายครอบคลุมประเทศใกล้เคียง ตลอดจนติดตามพัฒนาการด้าน E-commerce และ Territorial Supply Constraints ของ EU ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการจัดหา การกระจายสินค้า และการแข่งขันในตลาดยุโรปในระยะต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเฮก
ตุลาคม 2569